

نکات کاربردی در مدیریت پرورش گاو و گوساله

تألیف

دکتر یوسف مهمان نواز

دکتر علی نوبخت

اعضای هیأت علمی گروه علوم دامی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه

سر شناسه	: نویخت، علی، ۱۳۲۵.
عنوان و نام پدیدآور	: نکات کاربردی در مدیریت پرورش گاو و گوساله / تألیف علی نوبخت، یوسف مهمان نواز.
مشخصات نشر	: تبریز: اختر، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۳۹۸-۰
وضعیت فهرست نویسی: ایپا	
موضوع	: گاو داری صنعتی
موضوع	: گوساله ها-پرورش
شناسه افزوده	: مهمان نواز، یوسف، ۱۳۵۵
رده بندی کنگره	: ۱۲۹۰ ن ۱۲ / آ ۲ / HD۹۲۳۳
رده بندی دیویی	: ۶۳۶/۲
شماره کتابخانه ملی	: ۲۵۳۷۲۲۱

نشر اختر

نکات کاربردی در مدیریت پرورش گاو و گوساله

تألیف: دکتر علی نوبخت، دکتر یوسف مهمان نواز

چاپ اول ۱۳۹۰ / ۲۲۲ صفحه / قطع وزیری / شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۳۹۸-۰

مرکز فروش: تبریز- اول خیابان طالقانی، جنب داروخانه رازی، نشر اختر

تلفن: ۰۳۱۱-۵۵۵۵۳۹۳

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

پیشگفتار

سپاس بی کران به درگاه ذات احدیت که انگیزه و توفیق نگارش این کتاب را به اینجانبان عطاء فرمود. درود و صلوات بر نبی مکرم اسلام، پیغمبر علم و آگاهی و سلاله پاکش که در معرفت و اندیشه ناب بی بدیل اند.

در سالهای اخیر، کتاب‌های ذیقیمت و بالارزشی در زمینه‌های مختلف علوم دامی از جمله مدیریت واحدهای پرورش دام و طیور از طرف متخصصین و اعضاء محترم هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز علمی و تحقیقاتی تألیف و یا ترجمه گردیده و در دسترس دانشجویان و علاقمندان به حرفه‌های مختلف مرتبط با علوم دام و طیور قرار گرفته است. وجود این دستاوردهای ارزشمند، خلأ علمی موجود در این زمینه را تا حدود زیادی پر کرده است. زمینه‌ای که به نظر مؤلفین این کتاب در رابطه با مدیریت واحدهای دامپروری باید بیشتر به آن پرداخته شود، بیان نکات عملی و تجربی لازم به زبان ساده جهت راهنمایی آن دسته از فارغ التحصیلان علوم دامی که بدون داشتن تجربه عملی زیاد به فکر احداث واحدهای تولیدی هستند و نیز تولید کنندگانی که سواد تخصصی و وقت کافی برای مطالعه کتب مفصل را ندارند، می‌باشد.

بیان مطالب علمی و تجربی مهم به شکل ساده و خلاصه شده (Tips) از جمله روش‌هایی می‌باشد که توسط مروجین برای انتقال اهم مسائل در حداقل زمان و به شکل مؤثر به کار گرفته می‌شود. اخیراً با توجه به مطالب زیاد و گسترده‌ای که در علوم مختلف بوجود آمده و مقالات گوناگون تخصصی در سایت‌های علمی و ترویجی آورده می‌شود، پرداختن به این رویه از بیان مسائل جهت توجه و بهره‌برداری بیشتر رواج زیادی یافته است.

امید است مطالب آورده شده در کتاب، مورد توجه و استفاده دانشجویان محترم علاقمند به شروع و ادامه کار در واحدهای تولیدی، مدیران عزیزی که اطلاعات تخصصی کافی نداشته و بعثت علاقمندی به حرفه دامپروری به آن روی آورده و مشتاق استفاده از تجربیات دیگران جهت پیشبرد کار خود و کسب موفقیت در حرفه دامپروری می‌باشند، قرار گیرد.

تألیف بخش اعظم مطالب کتاب حاضر حاصل تجربیات و کار عملی چندین ساله مؤلفین در واحدهای تولیدی دام و طیور می‌باشد که به هدف راهنمایی و ارتقاء اطلاعات شغلی فارغ التحصیلان جوان

دانشگاهی برای شروع و ادامه موفق فعالیت‌های تولیدی و نیز آن دسته از مدیران محترم واحدهای پرورشی که اطلاعات تخصصی کافی ندارند و همچنین یادآوری مطالبی که به علل مختلف تاکنون کمتر به آنها به شکلی که در این کتاب آورده شده‌اند، پرداخته شده است، می‌باشد.

کتاب به این رویه حداقل در حوزه مربوط به علوم دام و طیور سابقه کمتری دارد. لذا مطالب آورده شده نیز خالی از ایراد و اشکال نیست. امید آن می‌رود که متخصصین و همکاران دانشگاهی با بیان نکته نظرات و راهنمایی خود اینجانبان را برای ادامه کار دلگرم نموده و در اصلاح و یا افزودن مطالب جدید ما را مساعدت نمایند.

والسلام علی من اتبع الهدی

دکتر یوسف مهمان‌نواز
استادیار ژنتیک و اصلاح نژاد دام

دکتر علی نوبخت
استادیار تغذیه دام

گروه علوم دامی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	فصل اول: نکات مهم قبل از شروع پرورش
۱۳	۱-۱ خصوصیات مدیر واحد دامپروری
۱۴	۲-۱ تأسیسات
۱۴	۱-۲-۱ انتخاب محل مزرعه
۱۴	۱-۱-۲-۱ فاصله از نقاط مختلف
۱۶	۲-۱-۲-۱ از لحاظ توپوگرافی
۱۷	۳-۱-۲-۱ آب و هوا
۱۸	۴-۱-۲-۱ سایر موارد
۱۹	۲-۲-۱ شروع کارهای ساختمانی و ایجاد تأسیسات
۲۵	فصل دوم: مراحل شروع پرورش
۲۵	۱-۲ تسهیلات بانکی
۲۶	۲-۲ خرید لوازم
۲۷	۳-۲ خرید حیوانات
۲۹	۴-۲ بارگیری و انتقال حیوانات
۳۱	۵-۲ تخلیه و استقرار حیوانات
۳۲	۶-۲ قرنطینه حیوانات

۳۳	فصل سوم: پرورش گاو و گوساله
۳۳	۱-۳ پرورش گوساله
۳۳	۱-۱-۳ قبل از تولد
۳۴	۲-۱-۳ بعد از تولد
۴۳	۳-۱-۳ جلوگیری از وقوع اسهال در گوساله‌ها
۴۴	۴-۱-۳ گوساله‌گیری بیشتر
۴۵	۲-۳ پرورش تلیسه
۴۷	۳-۳ پرورش گاو نر خنمی
۴۸	۴-۳ پرواربندی
۵۱	۵-۳ پرورش گاو شیری
۵۱	۱-۵-۳ مدیریت بستر
۵۱	۱-۱-۵-۳ جنس مواد بستر
۵۲	۲-۱-۵-۳ پخش بستر
۵۶	۳-۱-۵-۳ رطوبت بستر
۵۶	۲-۵-۳ مدیریت مصرف انرژی
۶۳	فصل چهارم: مدیریت و تغذیه گاو خشک
۶۴	۱-۴ نحوه خشک کردن گاوها
۶۴	۲-۴ کنترل و درمان ورم پستان در دوره خشکی
۶۵	۳-۴ آماده‌سازی مناسب گاوها در دوره خشک
۶۶	۴-۴ تغذیه گاو خشک
۶۸	۵-۴ تغذیه قبل از گوساله‌زایی
۶۹	۶-۴ بیماری‌های متابولیکی

۶۹	۷-۴ توصیه‌های مرتبط با مدیریت گاو خشک
۷۱	فصل پنجم: مدیریت تغذیه
۷۴	۱-۵ وظایف مدیر تغذیه
۷۵	۲-۵ وظایف کارگران مسئول تغذیه
۷۶	۳-۵ استفاده از مواد سیلویی در تغذیه
۷۹	۴-۵ استفاده از دانه‌ها در تغذیه
۸۱	۵-۵ استفاده از فرآورده‌های فرعی کارخانجات و محصولات زراعی در تغذیه
۸۳	۶-۵ بهبود ضریب تبدیل غذایی
۸۶	۷-۵ مدیریت آب
۹۰	۱-۷-۵ نمونه‌برداری از آب
۹۱	۸-۵ سلامتی دستگاه گوارش
۹۶	۹-۵ کشت و مصرف علوفه
۱۰۴	۱۰-۵ انبارداری غذاهای دام
۱۱۱	فصل ششم: مدیریت تولید و تولیدمثل در گله
۱۱۲	۱-۶ تولید بهینه شیر
۱۱۸	۲-۶ مدیریت تولیدمثل
۱۲۱	۱-۲-۶ مبارزه با فحلی خاموش
۱۲۲	۲-۲-۶ تشخیص فحلی
۱۲۳	۳-۲-۶ مدیریت بعد از تلقیح
۱۲۳	۴-۲-۶ دامهای آبستن سنگین
۱۲۵	فصل هفتم: مدیریت ژنتیکی گله
۱۲۵	۱-۷ تشخیص هویت

۱۲۶.....	۲-۷ ثبت مشخصات.....
۱۲۶.....	۳-۷ رکوردگیری.....
۱۲۶.....	۱-۳-۷ صفات تولیدمثلی.....
۱۲۷.....	۲-۳-۷ صفات تولیدی.....
۱۲۸.....	۳-۳-۷ صفات تیپ.....
۱۲۹.....	۱-۳-۳-۷ قد و قامت (STATURE).....
۱۲۹.....	۲-۳-۳-۷ عرض سینه (CHEST WIDTH یا STRENGTH).....
۱۲۹.....	۳-۳-۳-۷ عمق بدن (BODY DEPTH).....
۱۲۹.....	۴-۳-۳-۷ زاویه دار بودن بدن از منظر پستی (ANGULARITY).....
۱۳۰.....	۵-۳-۳-۷ عرض کپل (RUMP WIDTH).....
۱۳۰.....	۶-۳-۳-۷ پاها و شکل قرار گرفتن آنها.....
۱۳۱.....	۷-۳-۳-۷ عمق پستان.....
۱۳۱.....	۸-۳-۳-۷ لیگامان های پستان.....
۱۳۱.....	۹-۳-۳-۷ عرض پستان.....
۱۳۲.....	۱۰-۳-۳-۷ اندازه سرپستان ها.....
۱۳۲.....	۴-۷ ارزشیابی ژنتیکی و انتخاب گاو ماده.....
۱۳۳.....	۵-۷ ارزشیابی ژنتیکی و انتخاب گاو نر.....
۱۳۴.....	۶-۷ طراحی تلاقی.....
۱۳۶.....	۷-۷ اسپرم های منجر به تولد گوساله ماده.....
۱۳۹.....	فصل هشتم: مدیریت بهداشتی در گله.....
۱۴۲.....	۱-۸ کاهش هزینه های بهداشتی.....
۱۴۴.....	۲-۸ واکسیناسیون.....

۱۴۶.....	۳-۸ استعمال دارو و مواد شیمیایی
۱۴۹.....	۴-۸ شستشو و ضد عفونی اماکن دامی
۱۵۲.....	۵-۸ مبارزه با انگل‌های داخلی و خارجی
۱۵۸.....	۶-۸ کاهش آلودگی با سالمونلا
۱۶۰.....	۷-۸ بهداشت کارکنان
۱۶۱.....	۸-۸ کار با حیوانات مریض
۱۶۳.....	۹-۸ معدوم‌سازی لاشه‌ها
۱۶۵.....	۱۰-۸ مبارزه با جوندگان
۱۶۸.....	۱۱-۸ مبارزه با حشرات
۱۷۰.....	۱۲-۸ تنش‌های محیطی
۱۷۱.....	۱۳-۸ آلودگی صوتی
۱۷۳.....	فصل نهم: اقدامات احتیاطی و امنیتی در مزرعه
۱۷۷.....	۱-۹ اقدامات احتیاطی موقع کار با حیوانات
۱۸۱.....	۲-۹ اقدامات امنیتی در مزرعه
۱۸۶.....	۳-۹ آتش‌سوزی
۱۸۷.....	۴-۹ سرویس و نگهداری ماشین‌آلات
۱۹۰.....	۱-۴-۹ سرویس و نگهداری ماشین شیردوش
۱۹۱.....	۵-۹ نگهداری مواد سوختی
۱۹۳.....	۶-۹ کاهش مشکلات ناشی از جسم خارجی
۱۹۵.....	۷-۹ کاهش مشکلات ناشی از گیاهان سمی
۱۹۶.....	۸-۹ دامپروری و محیط زیست
۲۰۱.....	فصل دهم: کنترل عادات بد در حیوانات مزرعه‌ای

۱-۱۰	هرزه خواری	۲۰۱
۲-۱۰	شیر خود را نگه داشتن	۲۰۱
۳-۱۰	مکیدن شیر خود و هم گله‌ای‌ها	۲۰۲
۴-۱۰	حمله کردن	۲۰۲
۵-۱۰	ادرار و مدفوع کردن بی‌موقع	۲۰۳
۶-۱۰	آزار و اذیت هم گله‌ای‌ها	۲۰۳
۷-۱۰	پا گذاشتن به داخل آخور و آبشخور	۲۰۳
۸-۱۰	ریزش مواد غذایی به بیرون از آخور	۲۰۴
۲۰۵	فصل یازدهم: تقویم دامداری	
۱-۱۱	تقویم بهاری	۲۰۵
۱-۱-۱۱	نکات کاربردی در تغذیه بهاره دام‌ها	۲۰۶
۲-۱۱	تقویم تابستانی	۲۰۸
۳-۱۱	تقویم پاییزی	۲۱۱
۴-۱۱	تقویم زمستانی	۲۱۲
۲۱۵	فصل دوازدهم: بازاریابی و فروش محصولات	
۱-۱۲	مدیریت و نحوه اداره گله	۲۱۵
۲-۱۲	عرضه محصولات تولیدی	۲۱۶
۳-۱۲	خدمات بعد از فروش	۲۱۷
۴-۱۲	فروش حیوانات	۲۱۷
۵-۱۲	عملیات قبل از کشتار در حیوانات	۲۱۹
۲۲۳	فهرست منابع	